

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз РЗ 1/2020
23.06.2020.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић, Биљане Синановић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Олгицом Козлов, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Рајка Козлине, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези члана 22. Кривичног закона Савезне Републике Југославије, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног: адвоката Николе Ханжека и адвоката Милете Митровића, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По₂ 10/2013 од 01.04.2019. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1По₂ 5/19 од 12.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 23.06.2020. године, већином гласова, је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Рајка Козлине, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По₂ 10/2013 од 01.04.2019. године и Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1По₂ 5/19 од 12.12.2019. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 9) и члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у односу на преостале повреде закона **одбацују**, као недозвољени.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По₂ 10/2013 од 01.04.2019. године, између осталих, окривљени Рајко Козлина оглашен је кривим због извршеног кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези члана 22. КЗ СРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од 15 година. Окривљени је обавезан да суду накнади паушал, као и трошкове кривичног поступка чија ће висина бити одређена посебним решењем, док су оштећени упућени на парницу ради остварења имовинскоправног захтева.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кж1По₂ 5/19 од 12.12.2019. године одбијене су, као неосноване, жалбе Тужиоца за ратне злочине и бранилаца окривљеног Рајка Козлине и потврђена пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По₂ 10/2013 од 01.04.2019. године.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљеног Рајка Козлине, адвокат Никола Ханжек, на основу члана 482. и члана 483. ЗКП, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП; члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) ЗКП, уз предлог Врховном касационом суду да укине побијане пресуде и предмет врати Вишем суду у Београду, Одељење за ратне злочине као првостепеном суду на поновно суђење или да укине другостепену пресуду и предмет врати Апелационом суду у Београду на поновно одлучивање, те да одреди да се извршење правноснажне пресуде одложи до доношења одлуке по предметном захтеву за заштиту законитости, као и да бранилац окривљеног буде обавештен о седници Врховног касационог суда;

- бранилац окривљеног Рајка Козлине, адвокат Милета Митровић, због „повреда закона из члана 16; члана 438. став 1. тачка 11); члана 438. став 2. тачка 1) и тачка 2) и члана 439. Законика о кривичном поступку, уз предлог Врховном касационом суду да усвоји поднети захтев, те да побијане пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе или да исте укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење али пред потпуно измењеним већем, да одложи извршење правноснажне пресуде, те да окривљеног и браниоца позове на седницу већа“.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је на седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног Рајка Козлине, адвоката Николе Ханжека и адвоката Милете Митровића, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те је након оцене навода у захтеву, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани.

Бранилац окривљеног, адвокат Никола Ханжек поднетим захтевом најпре указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП уз образложење да је првостепени суд доношењем побијане пресуде прекорачио оптужбу јер је преформулисао диспозитив оптужнице тужиоца за ратне злочине КТО 7/13 од 04.11.2013. године измењену 23.04.2018. године и 05.11.2018. године, тако што је преузео само један „део диспозитива, те на бази тога сачинио диспозитив првостепене пресуде“. Наиме, према изнетим наводима у предметном захтеву за заштиту законитости, адвоката Николе Ханжека се наводи да 15 лица чија се наводна смрт приписује осуђеном Рајку Козлини нису била означена у иницијалном акту - оптужници тужиоца за ратне злочине из 2013. године, већ су накнадно дописани у изменама оптужнице.

Врховни касациони суд изнете наводе оцењује као неосноване.

Из списка предмета произлази да је оптужницом тужиоца за ратне злочине КТО 7/2013 од 04.11.2013. године окривљеном Рајку Козлини стављено на терет да је „... наредио тројници војника из своје групе да у постројене цивиле пуцају и изврше убиство тих цивила, а затим заједно са тим војницима који су такође имали аутоматске пушке у правцу оштећених испалили више рафала услед чега је од добијених повреда

16 цивила смртно страдало, а 2 је задобило тешке телесне повреде“ уз навођење њихових имена, презимена и године рођења. Из изреке првостепене пресуде, Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 10/2013 од 01.04.2019. године произлази да је окривљени Рајко Козлина оглашен кривим јер је „... ушао у село са њему тада потчињеним војницима, којима је наређивао и са њима заједно вршио убиства и телесно повређивање лица албанске националности који нису припадали ни једној од оружаних формација у сукобу и нису учествовали у војним операцијама на тај начин што је по уласку у село ... са групом потчињених војника телесно повредио оштећеног АА, цивила албанске националности пуцајући у њега из аутоматске пушке, а затим у дворишту ББ наредио тројници присутних војника из своје групе да пуцају у цивиле којима је претходно наређено да седну у двориште, по којој наредби су они поступили и пуцали у цивиле из непосредне близине из аутоматског оружја из ког оружја је заједно са њима пуцао и окривљени Рајко Козлина те су лишили живота 15 лица, а 2 лица су задобила телесне повреде, са означеним личним подацима свих наведених лица (који одговарају личним подацима лица која су означена у оптужници).

Одредбом члана 420. ЗКП која уређује однос пресуде и оптужбе прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници, те да суд није везан за предлог тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

Имајући у виду напред наведено, Врховни касациони суд изнете наводе у захтеву браниоца окривљеног, адвоката Николе Ханжека оцењује као неосноване, с обзиром на то да је првостепени суд у складу са чињеничним стањем утврђеним у законито спроведеном поступку на главном претресу окривљеног огласио кривим да је предметно кривично дело извршио у односу на 15 лица која су критичном приликом лишена живота, као и 2 лица која су критичном приликом задобила телесне повреде умањујући број страдалих лица, у односу на број лица наведених у оптужници тужиоца за ратне злочине КТО 7/13 од 04.11.2013. године стављено на терет: у односу на 16 смртно страдалих цивила и 2 цивила са телесним повредама, док је у преосталом делу изрека првостепене пресуде идентична са диспозитивом оптужног акта јавног тужиоца, дакле изрека првостепене пресуде не садржи никакве нове чињенице и околности које нису садржане у оптужном акту.

Стога, побијане правноснажне пресуде нису донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, а супротни наводи у захтеву браниоца окривљеног, адвоката Николе Ханжека су оцењени као неосновани.

Поднетим захтевом браниоца окривљеног, адвокат Николе Ханжека се указује да су побијане правноснажне пресуде донете уз повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, јер је окривљени Рајко Козлина осуђен за дело које није кривично дело, пошто изрека не садржи сва битна обележја кривичног дела, која су прописана одредбама члана 14. и 22. КЗ, односно није описан субјективни однос учиниоца кривичног дела, те да ли је окривљени у стању урачунљивости извршио кривично дело. Одбрана при томе цитира одредбу члана 14. Кривичног законика која прописује појам кривичног дела, као и одредбу члана 22. Кривичног законика која прописује појам кривице, а које елементе не садржи радња кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим.

Како је ова повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП истицана и у поступку по редовном правном леку, Врховни касациони суд прихватајући разлоге жалбеног суда, дате на страни 3 другостепене пресуде, као довољне, аргументоване и јасне, на исте упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

Указивање одбране да је приликом доношења побијаних правноснажних пресуда требало „комбиновати“ одредбе члана 14. и члана 22. - општег дела, Кривичног законика са одредбом члана 142. - посебног дела, Кривичног закона Савезне Републике Југославије, Врховни касациони суд оцењује као неосновано, јер се код примене кривичног закона, па тиме и одредаба о блажем закону, одредбе општег и посебног дела примењују у оквиру истог временског важења закона, без обзира на то да ли су те одредбе прописане у јединственом кривичном законнику, а не комбиновањем законских одредби из више различитих закона, који су важили у различитим периодима.

Поднетим захтевом браниоца окривљеног, адвоката Милете Митровића се такође указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, уз образложење да се предметно кривично дело за које је окривљени оглашен кривим може извршити само са умишљајем и то директним, а да изрека првостепене пресуде не садржи опис психичког односа окривљеног Рајка Козлине према извршеном делу, па одбрана налази да је остала ускраћена за став суда да ли је окривљени кривично дело извршио са директним или евентуалним умишљајем или из нехата.

Врховни касациони суд и ове наводе, изнете у захтеву браниоца окривљеног, адвоката Милета Митровића оцењује као неосноване.

Из законске дефиниције умишљаја произлазе два елемента и то: свест (интелектуални елемент) и воља (волунтаристички елемент).

Из изреке првостепене пресуде произлази да је постојање свести на страни окривљеног Рајка Козлине обухваћено чињеничним описом радњи извршења кривичног дела, па је постојање свести као елемента умишљаја обухваћено радњом извршења кривичног дела кроз формулацију „свестан да поступа супротно правилима хуманитарног права“. Чињеница је да у опису радње извршења кривичног дела вољни део директног умишљаја није означен законском формулацијом „што је и хтео“, међутим вољни елемент у оквиру умишљаја окривљеног Рајка Козлине произлази из описа поступања и наведених радњи окривљеног у изреци првостепене пресуде, када је окривљени након што је наредио тројици војника да пуцају у цивиле и сам заједно са њима пуцао, те лишио живота и телесно повредио наведена лица.

Стога, по налажењу Врховног касационог суда произлази да је окривљени својим поступањем остварио сва битна субјективна обележја кривичног дела за које је оглашен кривим, а постојање директног умишљаја првостепени суд је образложио на страни 91 став пет и страни 92 став један образложења своје пресуде.

Из наведених разлога, супротни наводи у захтеву браниоца окривљеног, адвоката Милете Митровића, да су побијане правноснажне пресуде донете уз повреду кривичног закона одредбе члана 439. тачка 1) ЗКП су оцењени као неосновани.

Поднетим захтевима бранилаца окривљеног, адвоката Николе Ханжека и адвоката Милета Митровића се изричито нумерички указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, која представља законски разлог за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљеног преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. у вези става 1. ЗКП.

Међутим, на наведену битну повреду одредаба кривичног поступка се указује наводима да је првостепени суд закључке о повређивању оштећеног АА донео на основу погрешне анализе изведених доказа и то исказа самог оштећеног АА, те исказа сведока ВВ, ГГ и ДД, при чему суд није имао релевантну медицинску документацију о повредама оштећеног АА, нити је извршио медицинско вештачење применом одредаба члана 113. и члана 127. ЗКП. Такође на повреду одредбе члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП се истим захтевима указује и наводима да је првостепени суд окривљеног Рајка Козлину осудио за убиство 15 цивила без материјалних доказа за такву тврдњу, већ на основу извештаја Комисије за нестала лица Владе Републике Србије од 20.03.2018. године и 09.10.2018. године, те на основу исказа сведока који су спорног кредибилитета и међусобно контрадикторни, уз повреду одредаба члана 129. и члана 130. ЗКП, односно без извршене обдукције лешева.

Врховни касациони суд напред изнете наводе, којима се врши анализа исказа саслушаних сведока и писаних доказа, на основу којих бранилац и конструише своју верзију догађаја, те којима се указује које доказе суд није, а морао је да изведе, оцењује као указивање на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП.

Поднетим захтевом браниоца окривљеног Милете Митровића се, такође, нумерички указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) и тачка 3) ЗКП, уз изношење разлога везаних за наведене повреде.

Како указивања на повреде одредаба члана 438. став 2. тачка 2) и тачка 3) ЗКП, те члана 440. ЗКП не представљају законске разлоге за подношење захтева за заштиту законитости од стране браниоца окривљеног, уз смислу члана 485. став 4. у вези става 1. ЗКП, то су поднети захтеви у наведеним деловима оцењени као недозвољени.

Из напред изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредаба члана 30. став 1. Закона о уређењу судова, применом члана 491. став 1. ЗКП, те члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник,
Олгица Козлов, с.р.

Председник већа-судија,
Бата Цветковић, с.р,

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић